

Vietniekvārds

Pronomens

Jānis kaķis

Viņš tas

spožs, koša

tāds, tāda

Piecpadsmit pagales

visas pagales

Divi skolēni

abi skolēni

Vietniekvārdi ir patstāvīgi vārdi, lokāmi vārdi, ko lieto lietvārdu, īpašības vārdu un skaitļa vārdu vietā.

Vietniekvārdu iedalījums pēc nozīmes un funkcijas

1. Personu vietniekvārdi: *es, tu, viņš, viņa, mēs, jūs, viņi, viņas*

Nosauc personas, kas piedalās runas situācijā.

2. Atgriezeniskais vietniekvārds:

sevis

Norāda, ka darbība vērsta uz pašu darītāju

Vietniekvārdu iedalījums pēc nozīmes un funkcijas

3. Piederības vietniekvārdi: mans, mana, tavs, tava, savs, sava

Norāda uz piederību kādai personai

4. Norādāmie vietniekvārdi: šis, šī, tas, tā, šāds, šāda, tāds, tāda, viņš, viņa

Norāda uz priekšmetiem, dzīvām būtnēm vai to pazīmēm

Vietniekvārdu iedalījums pēc nozīmes un funkcijas

5. Jautājamie vietniekvārdi:

kas, kurš, kura, kāds, kāda

6. Attieksmes vietniekvārdi:

kas, kurš, kura, kāds, kāda

Vietniekvārdu iedalījums pēc nozīmes un funkcijas

7. Nenoteiktie vietniekvārdi: *kas, kurš, kura, kāds, kāda, dažs, dažā, cits, cita, kaut kas, kaut kāds, kaut kāda, kaut kurš, kaut kura, diez (in) kas, diez (in) kurš, diez (in) kura, diez (in) kāds, diez (in) kāda, diez (in) kas, nez (in) kas, nez (in) kāds, nez (in) kāda, nez (in) kurš, nez (in) kura, sazin kas, sazin kurš, sazin kāda, dažs labs, dažā laba, viens otrs, viena otra, jebkas, jebkurš, jebkura, jebkāds, jebkāda*

Vietniekvārdu iedalījums pēc nozīmes un funkcijas

8. Noteiktie vietniekvārdi: *abi, abas, viss (visi, visas), pats, pati, katrs, katra, ikkatrs, ikkatra, ikkurš, ikkura, ikviens, ikviena*

norāda uz priekšmetiem vai dzīvām būtnēm kā uz kaut ko noteiktu un pazīstamu

9. Noliegtie vietniekvārdi: *nekas, nekāds, nekāda, neviens, neviena*

norāda uz noliegumu

Vietniekvārdu iedalījums pēc nozīmes un funkcijas

kas

kurš

kura

kāds

kāda

Jautājamais vietniekvārds

Nenoteiktais vietniekvārds

Attieksmes vietniekvārds

Vietniekvārdu iedalījums pēc nozīmes un funkcijas

Jautājamais vietniekvārds

ievada jautājuma teikumu

Kas nāks? Kurš nāks?

Vietniekvārdu iedalījums pēc nozīmes un funkcijas

Nenoteiktais vietniekvārds

norāda uz nepazīstamiem priekšmetiem, dzīvām būtnēm vai to nenoteiktām pazīmēm

Tur kāds nāk... Vai tur kāds ienāca?

Vietniekvārdu iedalījums pēc nozīmes un funkcijas

Attieksmes vietniekvārds

ievada palīgteikumu

Es zinu, kas uzvarēja.

Anna pateica, kurš bija vainīgs.

Jautājamais, nenoteiktais un attieksmes vietniekvārds

Jautājamais vietniekvārds

Kas nāks? Kurš nāks?

Nenoteiktais vietniekvārds

Tur kāds nāk... Vai tur kāds ienāca?

Attieksmes vietniekvārds

Es zinu, kas uzvarēja.

Lietošanas īpatnības

Es redzu ievu ... līkst pāri upei ...
ir baltu putu pilna.

Lietošanas īpatnības

Es redzu ievu, **kas** līkst pāri upei, **kura**
ir baltu putu pilna.

KAS - visbiežāk ievada palīgteikumu, ja
nerodas pārpratumi

KURŠ, KURA – no vairākiem izdala vienu

KĀDS, KĀDA – lieto , runājot par īpašību

Lietošanas īpatnības

Personas vietniekvārdus **viņš, viņa** attiecina galvenokārt uz cilvēkiem, lieto arī runājot par dzīvām būtnēm (daiļliteratūrā personificējot dzīvniekus, priekšmetus vai parādības)

Vietniekvārds **tas** norāda gan uz priekšmetiem, gan uz dzīvām būtnēm

Lietošanas īpatnības

Vietniekvārdi **šis, šī** nav lietojami savienojumā ar apstākļa vārdu **te**

~~Šī te~~ grāmata

Viņš, viņa (norādāmais v-v) norāda uz vietas vai laika ziņā uz vistālākajiem priekšmetiem vai parādībām

Aiz viņa kalna viņos laikos dzīvoja trīs brāļi.

Vietniekvārdu pareizrakstība

«jebikne»

Vietniekvārdu rakstībā jāievēro galvenokārt pareizs koprakstījums vai savruprakstījums

Kopā rakstāmi	Šķirti rakstāmi
vietniekvārdi ir saauguši vienā vārdā ar partikulām ik-, jeb-, ne-	vietniekvārdi nav saauguši vienā vārdā ar partikulām kaut, diez, diezin, nez, nezin
ikkatrs, ikkurš, jebkāds, nekāds, neviens	kaut kas, diezin kurš, diez kas, nezin kāds, nez kas

Vietniekvārdu pareizrakstība

Personu vietniekvārdus **Tu** un **Jūs** (uzrunājot personu pieklājības formā), piederības vietniekvārdus **Tavs, Tava** un to locījumu formas vēstulēs raksta ar lielo sākumburtu.

Vietniekvārdu dzimte un skaitlis

- Vīriešu un sieviešu dzimte ir lielākajai daļai vietniekvārdu, izņemot v-v: es, tu, mēs, jūs, sevis, kas (kaut kas, jebkas, nekas u.tml.)
- Vienskaitļa un daudzskaitļa forma ir lielākajai daļai vietniekvārdu, izņemot vietniekvārdus sevis un kas (kaut kas, jebkas, nekas u.tml.)

Vietniekvārdu locīšana

- Vietniekvārdu lielāko daļu loka kā **1.un 4.deklinācijas** lietvārdus
- Bet dažus loka īpatnēji – **es , tu, mēs, jūs, sevis, kas, tas, šis, pats**
- Vietniekvārdiem nav vokatīva locījuma

ES, TU, MĒS , JŪS, SEVIS, KAS, ŠIS, MANS, TAS

Vietniekvārdu locīšana

Locījums	Vietniekvārda forma
<i>N.</i>	-
<i>Ģ.</i>	<i>sevis</i>
<i>D.</i>	<i>sev</i>
<i>A.</i>	<i>sevi</i>
<i>I.</i>	<i>ar sevi</i>
<i>L.</i>	<i>sevī</i>
<i>V.-!</i>	-

Locījums	Vienskaitlis	Daudzskaitlis
Nominatīvs: kas?	Tas	Tie
Ģenitīvs: kā?	Tā	To
Datīvs: kam?	Tam	Tiem
Akuzatīvs: ko?	To	Tos
Instrumen- tālis: ar ko?	Ar to	Ar tiem
Lokatīvs: kur?	Tajā, tai, tanī	Tajos, tais, tanīs
Vokatīvs -!	-	-

Vietniekvārdu locīšana

Locījums	Vien- skaitlis	Daudz- skaitlis
N. kas?	Mans	Mani
Ģ. kā?	Mana	Manu
D. kam?	Manam	Maniem
A.ko?	Manu	Manus
I. ar ko?	Ar manu	Ar maniem
L. kur?	manā	Manos
V.-!	-	-

Locījums		
N. kas?	Mēs	Jūs
Ģ. kā?	<u>Mūsu</u>	<u>Jūsu</u>
D. kam?	Mums	Jums
A .ko?	Mūs	Jūs
I. ar ko?	Ar mums	Ar jums
L. kur?	mūsos	Jūsos
V. -!	-	-

Vietniekvārdu locīšana

Locījums	Vien- skaitlis	Daudz- skaitlis
N. kas?	Šis	Šie
Ģ. kā?	Šā, šī	Šo
D. kam?	Šim	Šiem
A.ko?	Šo	Šos
I. ar ko?	Ar šo	Ar šiem
L. kur?	Šai, šinī, šajā	Šais, šajos, šinīs
V.-!	-	-

Locījums	Vien- skaitlis	Vien- skaitlis
N. kas?	Es	Tu
Ģ. kā?	<u>Manis</u>	<u>Tevis</u>
D. kam?	Man	Tev
A.ko?	Mani	Tevi
I. ar ko?	Ar mani	Ar tevi
L. kur?	Manī	Tevī
V.-!	-	-

Vietniekvārdu lietošana

- Personu vietniekvārdu *mēs, jūs* ģenitīva locījuma formu lieto, lai izteiktu piederību.

mūsu-jūsu

*Mūsu novadā apskatāmas varenas
celtnes.*

Vietniekvārdu VISS un TAS lietojums

Neveiksmīgi lietot blakus vietniekvārdus VISS
TAS, jo, tie runas plūsmā saplūstot, veido
pavisam citu vārda nozīmi

Pareizi teikt : «Tas viss tev.»